

роблять її потенційно афектогенною. Зокрема, виокремлюють такі характерологічні риси, які сприяють зниженню негативного впливу стресу на особистість: впевненість у собі, прийняття себе та інших, здатність концентруватися на позитивних емоціях, навички роботи в команді, позитивне ставлення до життя, бажання подолати труднощі, та вміння вирішувати проблеми.

Зусилля, спрямовані на боротьбу з емоційним вигоранням педагогів, дозволять покращити якість освіти, зберегти здоров'я та благополуччя педагогів, а також створити більш сприятливі умови для розвитку дітей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жогно Ю. П. Вплив емоційного вигорання на професійну компетентність вчителя. *Наука і освіта*. 2008. № 8-9. С. 40–43.
2. Омері І. Д. Синдром «професійного вигорання» у педагогів як наслідок надмірного емоційного виснаження. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 16: творча особистість учителя: проблеми теорії і практики*. 2013. Вип. 22 (32). С. 33–36.
3. Maslach С. The truth about burnout: how organizations cause personal stress and what to do about it. San Francisco, Calif : Jossey-Bass, 1997. 186 p.
4. World health organization (WHO). *World Health Organization (WHO)*. URL: <https://www.who.int/> (дата звернення: 09.05.2024).

СТИМУЛЮВАННЯ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Колісник Л.С.

hozhimlogist1@gmail.com.

*Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка*

Актуальність теми. Сучасний ринок праці потребує фахівців, які володіють не лише теоретичними знаннями, але й практичними навичками інноваційної діяльності та творчого мислення, здатністю генерувати нові ідеї та знаходити нестандартні рішення. Стимулювання творчості студентів потрібне для забезпечення конкурентоспроможних фахівців на світовому рівні. Творча діяльність сприяє розвитку особистісних якостей, таких як ініціативність, самостійність у прийнятті рішень, незалежність та впевненість у собі. Творча діяльність сприяє формуванню культурної свідомості.

Сучасне суспільство потребує фахівців з творчим мисленням та здатністю до інновацій. Ринок праці висуває вимоги до здатності генерувати нові ідеї та нестандартно вирішувати проблеми.

Зміна вимог до сучасної освіти вимагає вдосконалення методів виховання. Якість виховного процесу може покращити саме використання інтерактивних методів[3].

У сучасному світі комунікативні вміння є головними для професійної

успішності. Їх формування у студентів вищих навчальних закладів є необхідним компонентом професійної підготовки. [1]

У сфері освіти зростають потреби у креативних підходах, що вимагає активізації творчої активності майбутніх педагогів. [4]

Мета дослідження. Визначення ефективних методів стимулювання творчої активності студентів. Оцінка впливу цих методів на академічну успішність та особистісний розвиток. Огляд сучасних підходів до розуміння та визначення творчості в освіті.

Завдання дослідження: визначити ефективні методи та підходи для розвитку комунікативних умінь студентів під час навчання. Аналіз та оцінка тенденцій трансформації методів навчання в закладах вищої освіти. Визначити ефективність інтерактивних методів навчання у підвищенні якості виховного процесу. Визначення ефективних методів і стратегій стимулювання творчості у студентів педагогічних вищих навчальних закладів.

Висновки дослідження:

1. Ефективні методи стимулювання творчої активності: використання інтерактивних методів навчання, таких як проєктна діяльність, групова робота, брейнстормінг, дебати та кейс-стаді, значно підвищує рівень творчої активності студентів. Ці методи сприяють розвитку критичного мислення, вміння вирішувати проблеми та генерувати нові ідеї. **Індивідуалізація навчання:** врахування індивідуальних потреб, інтересів та здібностей студентів. **Міждисциплінарні підходи:** для глибокого розуміння проблем інтегрувати знання з різних дисциплін.
2. Роль викладача: викладачі, які використовують творчі підходи до навчання, демонструють приклади творчого мислення та активно залучають студентів до навчального процесу, суттєво впливають на розвиток творчих здібностей у студентів. Педагогічна підтримка та мотивація з боку викладачів є ключовими факторами у стимулюванні творчої активності.
3. Навчальне середовище: сприятливе навчальне середовище, яке включає доступ до ресурсів, можливість експериментувати та помилятися, а також відсутність страху перед критикою, є важливим для розвитку творчості. Студенти повинні мати можливість вільно висловлювати свої ідеї та отримувати підтримку у їх реалізації.
4. Міждисциплінарний підхід: поєднання знань з різних дисциплін сприяє більш широкому та глибокому розумінню проблем і стимулює творчі підходи до їх вирішення. Міждисциплінарні курси та проєкти дозволяють студентам розвивати здатність бачити зв'язки між різними галузями знань.
5. Індивідуальні особливості студентів: врахування індивідуальних потреб, здібностей та інтересів студентів є важливим для стимулювання їх творчої активності. Персоналізовані підходи до навчання, що враховують різні стилі навчання та особистісні характеристики студентів, сприяють більш ефективному розвитку творчих здібностей.
6. Вплив на академічну успішність та професійні компетенції: стимулювання

творчої активності позитивно впливає на академічну успішність студентів, сприяючи кращому засвоєнню навчального матеріалу та розвитку навичок критичного мислення. Також це допомагає формувати професійні компетенції, необхідні для успішної кар'єри у сучасному суспільстві.

7. Рекомендації: для ефективного стимулювання творчої активності студентів рекомендується впроваджувати інтерактивні методи навчання, створювати сприятливе навчальне середовище, заохочувати міждисциплінарну співпрацю та враховувати індивідуальні особливості студентів. Важливо також забезпечити постійну підтримку та мотивацію з боку викладачів.

Теоретичні основи формування комунікативних умінь:

- Психолого-педагогічні підходи: аналіз основних теорій комунікації, включаючи теорію соціального навчання, теорію рольового тренування, та концепцію активного слухання.

- Компоненти комунікативних умінь: виділення вербальних і невербальних аспектів комунікації, активного слухання, емпатії, та навичок переконання.

Методи і засоби формування комунікативних умінь:

- Тренінги та семінари: проведення практичних занять, спрямованих на розвиток навичок спілкування, робота в групах, рольові ігри.

- Інтерактивні технології: використання мультимедійних засобів, симуляційних ігор, та онлайн-платформ для розвитку комунікативних навичок.

- Практична діяльність: залучення студентів до проектної роботи, участь у дебатах, презентаціях, та наукових конференціях [1].

Методологічні підходи до трансформації навчальних методів.

- Сучасні підходи до навчання: використання активних, інтерактивних та інноваційних методів, заснованих на принципах активності та залучення студентів до навчального процесу.

- Технологічні засоби навчання: інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес для підвищення ефективності та доступності освіти.

Інноваційні практики навчання.

- Проектно-орієнтоване навчання: застосування методів проектної роботи для розвитку практичних навичок та співпраці між студентами.

- Застосування групових та колективних методів: розвиток співпраці та комунікаційних навичок шляхом роботи у групах та колективах.

Роль викладача в трансформації навчального процесу.

- Менторська підтримка: супровід студентів у їхньому навчанні та особистісному розвитку.

- Постійне навчання викладачів: навчання викладачів новим методам та підходам у навчанні для підвищення якості освіти.

Вплив трансформації методів навчання на якість освіти.

- Покращення академічних результатів: звільнення можливостей для активного залучення студентів та стимулювання їхнього інтелектуального розвитку.

- Підготовка до вимог ринку праці: розвиток ключових навичок, таких як

критичне мислення, комунікація та проблемне вирішення, для успішної кар'єри у сучасному світі.

- Необхідність подальшої трансформації: сучасний світ постійно змінюється, тому важливо постійно адаптувати методи навчання до нових викликів.

- Значення партнерства: співпраця між університетами, компаніями та громадським сектором сприяє успішній трансформації методів навчання [2].

Теоретичні засади виховання:

- Роль виховання в освітньому процесі: розгляд значення виховання як одного з ключових аспектів освіти.

- Підходи до виховання: аналіз традиційних та інноваційних методів виховання.

Інтерактивні методи навчання та їх вплив на виховний процес:

- Колаборативне навчання: залучення студентів до спільної діяльності та взаємодопомоги.

- Проблемне навчання: стимулювання критичного мислення та пошук рішень на основі аналізу проблемних ситуацій.

- Рольові ігри та симуляції: відтворення реальних ситуацій для розвитку соціальних навичок та вирішення конфліктів.

Взаємозв'язок інтерактивних методів та виховного процесу:

- Розвиток співпраці та емпатії: створення атмосфери довіри та взаєморозуміння між студентами та викладачами.

- Формування ціннісних орієнтацій: засвоєння цінностей толерантності, відповідальності та етичних принципів через спільну діяльність.

Результати дослідження та висновки:

- Позитивний вплив інтерактивних методів: Виявлення покращення якості виховного процесу під впливом інтерактивних методів.

- Рекомендації для практики: Впровадження інтерактивних методів у навчальний процес [3.].

Теоретичні основи творчості в освіті:

- Роль творчості в педагогічному процесі: аналіз важливості творчого підходу у формуванні освітньої діяльності.

- Теорії та моделі творчості: огляд сучасних підходів до розуміння та визначення творчості в освіті.

Методи стимулювання творчої активності студентів:

- Проблемне навчання та проектні методи: залучення студентів до розв'язання реальних проблем та роботи над проектами.

- Рольові ігри та творчі лабораторії: сприяння розвитку уяви та експериментування у безпечному середовищі.

- Менторство та індивідуалізоване навчання: надання підтримки та направлення студентам в розвитку їхнього творчого потенціалу.

Організаційні аспекти стимулювання творчості:

- Створення творчого середовища: формування умов для вільного вираження та реалізації ідей студентів.

- Розвиток творчих спільнот: створення групових ініціатив для обміну ідеями та

взаємної підтримки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- 1.Формування комунікативних умінь студентів у процесі професійної підготовки. Олена Удалова. Нові технології навчання, 326-331, 2020.
- 2.Сучасні тенденції трансформації методів навчання в освітньому процесі закладів вищої освіти України. Галина Буянова, Олена Удалова.2020/1/12. Журнал Нові технології навчання. Випуск 93. С.32-42.
- 3.Колісник-Гуменюк. Методичні вказівки до вивчення модуля “Інноваційні та інтерактивні технології навчання “ Львів. 2018. с.11-19.
- 4.Яланська С. П. Стимулювання творчої активності студентів педагогічних ВНЗ / С. П. Яланська, В. В. Оніпко // Проблеми сучасної психології. - 2015. - Вип. 30. - С. 754-763

ТЕОРЕТИЧНИЙ ОГЛЯД ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ МОЛОДІ

Кононова М.М., Савіна А. В.

Полтавський національний педагогічний університет

імені В. Г. Короленка

meershaum@ukr.net

Сучасна тенденція до розбудови профільної освіти в шкільних закладах стимулює педагогів та психологів до активного вивчення особливостей становлення професійного самовизначення молоді та пошуку шляхів вдосконалення навчально-виховного і трудового процесу, що цьому сприятимуть. Завдання суспільства і школи полягає у створенні широкого спектру умов для задоволення провідних потреб старшокласників – самовираження, самоствердження, самореалізації на основі навчальної діяльності, спрямованої у майбутнє, що здійснюватиметься завдяки теоретичному й практичному ознайомленні учнів з різними виробничими процесами, світом професій, чіткому окресленні їх переваг і недоліків, допомозі у виробленні життєвих планів, пошуку засобів їх реалізації, усвідомленні перспектив побудови успішної кар’єри в майбутньому. Донедавна ключовою проблемою випускників шкіл була недостатня психологічна підготовленість до свідомого вибору професії, натомість – копіювання чужої поведінки (батьків, рідних, друзів, кумирів, орієнтація на соціальний престиж професії) з втратою індивідуальності, що в подальшому призводило до незадоволення своїм випадковим вибором.

Можна виділити кілька підходів до проблеми самовизначення в цілому, а також професійного самовизначення зокрема: філософсько-соціологічний (М. І. Руткевич, І. Р. Каган, М. Х. Титма, О. Г. Спіркін, А. М. Титаренко та інші); соціально-психологічний (І. С. Кон, О. В. Петровський, В. А. Ядов та інші); психолого-педагогічний (О. В. Мудрик, В. Ф. Сафін, В. В. Чебишева, Г. О.Шавір та інші). Дослідженням особливостей професійного самовизначення молоді